

РЕШЕНИЕ

5 июня 2023 года

Болгар ш.

КАРАР

№30-5

«Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территориясендә муниципаль жир контроле турында нигезләмәне» раслау хакында

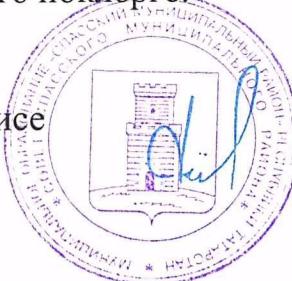
Россия Федерациисе Жир кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациисендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законны ғамәлгә ашыру максатларында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Уставы нигезендә

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы чикләрендә муниципаль жир контроле турында нигезләмәне, күшымта нигезендә, расларга.
2. Әлеге каарны «Новая жизнь» («Яңа тормыш») газетасында, "Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында" урнаштырырга (PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм Спас муниципаль районы сайтында Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион чөлтәрендә бастырып чыгарырга.
3. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Каарның үтәлешен тикшереп торуны бюджет-финанс мәсьәләләре, икътисад һәм жирдән файдалану буенча дайими комиссиягә йөкләрғә.

Спас муниципаль районы башлыгы, Советы рәисе

Ф.В. Мөхәммәтов

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының 2023 елның 05 июнендәге 30-5 номерлы карары белән расланган

**Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
территориясендә муниципаль жир контроле турында
Нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге нигезләмә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территориясендә муниципаль жир контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – муниципаль контроль).

1.2. Муниципаль контрольнең предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданнарның (алга таба – контроль-жимерелә торган затлар) жир мөнәсәбәтләре объектларына карата жир законнарының мәҗбүри таләпләрен үтәве тора, аларны бозган өчен законнарда административ җаваплылык каралган(алга таба-мәҗбүри таләпләр);

1.3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда муниципаль контроль органы вазыйфаи затлары «дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 29 статьясында билгеләнгән хокукларга һәм бурычларга ия (алга таба – 248-ФЗ номерлы Федераль закон).

1.4. Муниципаль контроль объектлары (алга таба контроль объекты) булып: контролъдә тотылган затларның жирдән файдалану өлкәсендәге эшчәнлеге, гамәлләре (гамәлсезлеге), алар кысаларында мәҗбүри таләпләр үтәлергә тиеш, шул исәптән эшчәнlek алып баручы контролъдә тотылган затларга карата куелган гамәлләр (гамәлсезлеге);

контрольдә тотылган затларның эшчәнлеге нәтижәләре, шул исәптән мәҗбүри таләпләр куелган эшләр һәм хезмәтләр;

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территориисендә урнашкан жир мөнәсәбәтләре объектлары.

1.5. Контроль объектларын исәпкә алу:

контроль чараларның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять итүнең мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасы подсистемалары) ;

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары.

Контроль орган тарафыннан 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясының 2 өлеше һәм 17 статьясының 5 өлеше нигезендә мәгълүмат системасын кулланып контроль объектларын исәпкә алу алып барыла.

1.6 муниципаль контроль «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлекенең мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы (алга таба – контроль орган) тарафыннан башкарыла.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасына йөкләнә.

1.7 Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру эшчәнлеге житәкчелеген Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе башкара.

1.8 Контроль органы исеменнән муниципаль контрольне түбәндәге вазыйфаи затлар гамәлгә ашырырга хокуклы:

1) контроль орган житәкчесе;

2) контроль органның вазыйфаи заты, аның вазыйфаи бурычларына әлеге Нигезләмәгә, вазыйфаи регламентка яки вазыйфаи инструкциягә ярашлы рәвештә муниципаль контроль төре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чараптар һәм контроль чараптар үткәрү керә (алга таба – инспектор).

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы Рәисенә йөкләнгән.

Контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затлары

контроль чараны үткәрү турында Карап кабул итүгә контроль орган житәкчесе (алга таба контроль органның вәкаләтле вазифалы кешесе) керә.

1.9. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары.

1.9.1. Инспекторның бурычы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольдә тотылган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү, ачыклау һәм кисәтү буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне вакытында һәм тулы күләмдә гамәлгә ашырырга, контроль орган карапларының үтәлешен тәэмин итү буенча чараптар күрергә, хәтта, әгәр мондый чара законнарда караплан булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турында таләп белән судка мөрәҗәгать итү турында тәкъдимнәр әзерләргә;

3) контроль чараптар үткәрү һәм контроль гамәлләрне законлы нигездә һәм аларның билгеләнеше нигезендә бары тик хезмәт бурычларын үтәгәндә һәм контроль-кузәтчелек чарапларының бердәм реестрында тиешле мәгълүмат булганда гына башкару, ә контрольдә тотылган затлар белән үзара хезмәттәшлек иткән очракта мондый чараптар үткәрү һәм мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклыгы, башка документлар күрсәтелгәндә генә башкару, федераль законнарда караплан;

4) контроль чараптар үткәргәндә гыйбадәт қылуларга, башка дини йолаларга һәм церемонияләргә карата хәрмәтsezлек күрсәтүгә юл куймаска, аларны үткәругә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке урнаштыруларын бозмаска;

5) контроль чараптар үткәргәндә (контроль чараптар үткәргәндә контроль органнарын контролльдә тотыла торган затлар белән үзара хезмәттәшлеке таләп итеп) һәм федераль законда караплан очракларда контролльдә тотыла торган затларның, аларның вәкилләренең, аларның вәкилләренең ризалыгы белән Татарстан Республикасы Президенты каршындагы эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең яки аның жәмәгать вәкилләренең булуына

комачауламаска 248-ФЗ һәм әлеге Нигезләмәнең 3.3 пункты белән консультацияләр бирыу;

6) контроль чарапар үткәргәндә катнашучы контрольдә тотылган затларга, аларның вәкилләренә муниципаль контроль предметына кагылышлы мәгълүмат һәм документлар, шул исәптән, әгәр мондый килешү 248-ФЗ номерлы Федераль законда каралган булса, прокуратура органнары тарафыннан контроль чараны үткәрүне килештерү турында мәгълүмат бирергә;

7) контрольдә тотыла торган затларны, аларның вәкилләрен контроль чарапар һәм контроль чара предметына караган контроль гамәлләр нәтиҗәләре белән таныштырырга;

8) ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чара предметына караган мәгълүмат һәм (яисә) документлар белән контрольдә торучы затларны, аларның вәкилләрен таныштырырга;

9) ачыкланган хокук бозулар фактлары буенча күрелә торган чарапарны билгеләгәндә күрсәтелгән хокук бозулар авырлыгының, закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен аларның потенциаль куркынычының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотыла торган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләүне, аларның мөлкәтенә хокуксыз зыян (зыян) китермәскә;

10) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә үз гамәлләренен нигезле булуын исбат итәргә;

11) Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән контроль чарапар үткәрү һәм контроль гамәлләр башкару срокларын үтәргә;

12) контрольдә тотылган затлардан Россия Федерациясе законнарында каралмаган яки дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документлар һәм башка мәгълүматлар таләп итмәскә.

1.9.2. Инспектор контроль чараны үз вәкаләтләре чикләрендә һәм үткәрелгән контроль гамәлләр күләмендә үткәргәндә хокуклы:

1) контроль чара үткәрү турында контроль органы карапы белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, житештерү объектларына барырга (карапга) киртәсез;

2) мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар белән танышу, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә Дәүләт, хезмәт, коммерция яки закон белән саклана торган башка серне үз эченә алган документлар белән танышу;

3) контрольдә тотылган затлардан, шул исәптән контрольдә тотылган оешмаларның житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, контроль чарапар үткәргәндә ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язма анлатмалар бируне, шулай ук күчерүү, фотога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

4) контроль чараның предметына һәм күләменә кагылышлы өлешендә техник документация, электрон мәгълүмат базалары, контрольдә тотылган затларның мәгълүмати системалары белән танышу;

5) контроль чарапар үткәргәндә контрольдә тотыла торган затның вазыйфаи затлары һәм (яки) хезмәткәрләре арасында сораштыру үткәрү мөмкинлеге булмау, биналарга керүне чикләү, контроль чараны гамәлгә ашыру буенча башка чарапарга комачаулау фактлары буенча актлар төзергә;

6) контрольдә тотылган затларга куркынычсызлыкны тәэммин итү hем мәжбүри таләпләрне бозуны кисәтү буенча киңәшләр бирү, контрольдә тотылган затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү hем бозылган хәлне торғызу түрүнде караплар кабул итү;

7) 2011 елның 07 февралендәге 3-ФЗ номерлы «Полиция түрүнде» гы Федераль закон нигезендә, әгәр инспекторга каршылык күрсәтелсә яки куркыныч янаса, полиция органнарына ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә.

1.10. Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру белән бәйле мәнәсәбәтләргә 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре қулланыла.

1.11. Контроль органның вазыйфаи затлары hем башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр hем кабул ителә торган караплар түрүнде контрольдә тотыла торган затларга мәгълүмат бирү күрсәтелгән гамәлләр hем караплар түрүнде мәгълүматларны контроль (кузәтчелек) чарапларының бердәм реестрына урнаштыру, шулай ук аларны контролльдә тотыла торган затларга инфраструктура аша житкерү юлы белән башкарыла электрон формада дәүләт hем муниципаль хезмәтләр күрсәтү hем дәүләт hем муниципаль функцияләрне үтәү, шул исәптән «дәүләт hем муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) Бердәм порталы»федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша(алга таба – дәүләт hем муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) hем (яки) дәүләт hем муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы аша.

2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын идарә итү

2.1. Муниципаль контроль муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү)куркынычлары белән идарә итү нигезендә башкарыла (алга таба зыян китерү (зыян китерү) куркынычлары белән идарә итү).

2.2. Муниципаль контролльдә тотканда зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын идарә итү максатларында контроль объектлары зыян китерү (зыян китерү) куркынычының түбәндәге категорияләренең берсенә (алга таба – куркыныч категориясенә)көртөлөргә мөмкин:

- уртacha куркыныч;
- уртacha куркыныч;
- түбән куркыныч.

2.3. Муниципаль контроль кысаларында контроль объектларын куркыныч категорияләренә кертү критерийлары әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектын куркыныч категорияләренең берсенә кертү контроль орган тарафыннан ел саен аның характеристикаларын расланган Куркыныч критерийлары белән чагыштыру нигезендә башкарыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы булып контроль объектының параметрларына туры килү яки алардан тайпылу тора, алар үзләре мәжбүри таләпләрне бозу түгел, әмма югары дәрәҗәдә ихтиималлык белән мондый бозулар hем зыян китерү куркынычы булуын күрсәтә (закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян.

2.5. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычын бәяләү максатыннан мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары билгеләнә (әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымта).

2.6. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары үзләре үк мондый таләпләрне бозу түгел, әмма югары дәрәҗәдә ихтиналлык белән мондый бозулар һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычы булын күрсәтә.

2.7. Контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларына туры килүен ачыклау планнан тыш контроль чарасын үткәрү өчен нигез булып тора. Тикшерү чарасын үткәрү һәм үткәрү турында Каарны Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе кабул итә.

2.8. Эгәр контроль объекты муниципаль контроль органы тарафыннан билгеле бер куркыныч категориясенә кертелмәсә, ул Түбән куркыныч категориясенә кертелгән дип санала.

2.9. Контроль орган контроль объектының башка категориядәге куркыныч критерийларына туры килүе яки куркыныч критерийларын үзгәртүе турында мәгълуматлар килгән көннән алыш биш эш көне эчендә контроль объектының куркыныч категориясен үзгәртү турында Каар кабул итә.

2.10. Контроль орган куркыныч категорияләренең берсенә караган жир участоклары исемлеген алыш бара (алга таба – жир участоклары исемлеге).

2.11. Жир участоклары исемлегендә түбәндәгә мәгълумат бар:

а) жир участогының кадастр номеры яки ул булмаганда жир участогының урнашу адресы;

б) жир участогы кертелгән куркыныч категориясе;

в) жир участогын куркыныч категориясенә кертү турында каар реквизитлары.

2.12. Риск категорияләре күрсәтелгән жир участоклары исемлеге контроль органның рәсми сайтында урнаштырыла.

3. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычларын профилактикалау

3.1. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычларын профилактикалау түбәндәгә төп максатларга ирешүгә юнәлдерелгән:

1) Барлык контролльдә тотылган затларның мәжбүри таләпләрне намуслы үтәвен стимуллаштыру;

2) мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүгә китерә алган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү;

3) контрольдә тотылган затларга мәжбүри таләпләрне житкерү өчен шартлар тудыру, аларны үтәү ысууллары турында мәгълүматлылыкны арттыру.

3.2. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалау Муниципаль контролльне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалауның ел саен расланган программасына (алга таба профилактика программасы) ярашлы рәвештә башкарыла.

3.3. Профилактика программасында каралган профилактик чаралар контроль органы тарафыннан уздыру өчен мәжбүри.

Контроль орган профилактика программасында каралмаган профилактик чаралар үткәрергө мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, контроль орган түбәндәге профилактик чаралар төрләрен үткәрә:

- 1) мәгълүмат житкереү;
- 2) консультацияләү.

3.4. Мәгълүмат бирү

3.4.1. Контроль орган «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында (алга таба - рәсми сайт), массакүләм мәгълүмат чараларында, контрольдә тотылуучы затларның шәхси кабинетлары аша (алар булса) һәм башка рәвешләрдә белешмәләр урнаштыру юлы белән зарури таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотыла торган һәм башка кызыксынучы затларга мәгълүмат бирә.

3.4.2. Контроль орган үзенең «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясындагы З өлешендә билгеләнгән белешмәләрне урнаштырырга һәм аларга ярдәм итәргә тиеш.

3.5. Консультацияләр

3.5.1. Контрольдә тотылган затларга һәм аларның вәкилләренә консультация бирү Муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) контроль чаралар үткәрү тәртибе;
- 2) контроль чараларны үткәрүненә вакытлычалығы;
- 3) контроль чаралар нәтижәләре буенча каарлар кабул итү тәртибе;
- 4) контроль орган каарларына шикаять бирү тәртибе.

3.5.2. Инспекторлар контрольдә тотылган затларга һәм аларның вәкилләренә консультацияләр бирәләр:

1) телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә яки профилактик чара, контроль чара үткәрү барышында телдән аңлатмалар рәвешендә;

2) контрольдә тотылган затларның һәм аларның вәкилләренең бертөрле мөрәжәгатьләре буенча рәсми сайтта язма аңлатма урнаштыру аша, контроль органның вәкаләтле вазифаи заты тарафыннан имзаланган.

3.5.3. Йәр гариза бирүченең шәхси кабул итүендә инспекторлар тарафыннан индивидуаль консультация 10 минуттан артмаска тиеш.

Телефон аша сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш.

3.5.4. Контроль орган контрольдә тотылган затларга һәм аларның вәкилләренә язма рәвештә телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирми.

3.5.5. Контрольдә тотылган затларга һәм аларның вәкилләренә түбәндәге мәсьәләләр буенча язма консультацияләр бирелә:

- 1) контроль орган каарларына шикаять бирү тәртибе.

3.5.6. Контрольдә тотылган зат «Россия Федерациясе граждандары мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маенданы 59-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда язма җавап бирү турында запрос

жибәрергә хокуклы.

3.5.7. Контроль орган үткәрелгән консультацияләрне исәпкә ала.

4. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру

4.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлы һәм планнан тыш контроль (кузәтчелек)чараларын үткәрүне оештыру аша контроль орган тарафыннан башкарыла:

документаль тикшерү, күчмә тикшерү контролльдә тотылган затлар белән аралашканда;

күчмә тикшерү контролльдә тотылган кешеләр белән аралашмычы.

4.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контролльдә тотылган затлар белән үзара хезмәттәшлек итү:

инспектор һәм контролльдә тотылган кеше яки аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сөйләшүләр (турыдан-туры үзара элемтә);

Документлар, башка материаллар сораяу;

контрольдә тотылган затның эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында инспекторның булуы (инспекторның гомуми кулланышта булган житештерү объектларында булу очракларыннан тыш).

4.3. Контрольләнгән кеше белән үзара эш иткәндә гамәлгә ашырыла торган контроль чаралар контроль орган тарафыннан түбәндәге нигезләр буенча үткәрелә:

1) контроль органында закон белән саклана торган кыйммәтләргә зиян китерү (зиян китерү) яки зиян китерү куркынычы турында мәгълүмат булу яки контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау, яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпылуы;

2) контроль чараларны үткәрү планына кертелгән контроль чараларны үткәрү срокларының килүе;

3) Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациисе Хөкүмәтенең конкрет контролльдә тотылган затларга карата контроль чаралар үткәрү турындагы йөкләмәсе;

4) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча законнарының үтәлешен, кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәтү кысаларында контроль чара үткәрү турында прокурор таләбе;

5) Федераль законның 95 статьясының 1 өлешендә билгеләнгән очракларда мәжбүри таләпләрне ачыкландырылган бозуны бетерү турында контроль орган карарын үтәү вакыты тәмамлану.

Контроль чаралар инспекторлар тарафыннан контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затлары йөкләмәләре нигезендә, шул исәптән контроль органның эш планнарында, шул исәптән федераль закон белән билгеләнгән очракларда да, каралган биремнәр нигезендә үткәрелә.

4.4. Планлы һәм планнан тыш контроль чаралары, контролльдә тотылган затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелгәннәрдән тыш, инспектор һәм контроль чараны үткәрүгә жәлеп ителгән затлар тарафыннан түбәндәге Контроль гамәлләр башкару юлы белән үткәрелә::

тикшерү;

язма анлатмалар алу;
документлар таләп итү.

4.5. Контрольләнгән зат белән үзара хезмәттәшлекне, шулай ук документаль тикшерүне күздә тоткан контроль чараны үткәрү өчен контроль органның вәкаләтле заты тарафыннан имзаланган контроль орган карапы кабул ителә, анда 248-ФЗ номерлы Федеरаль законның 64 статьясының 1 өлешендә каралган мәгълуматлар күрсәтелә.

Мәжбүри таләпләрнен үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү үткәрүгә карата әлеге контроль чараны үткәрү турында Карап кабул итү таләп ителми.

4.6. Контроль чаралар контроль чараны уздыру турында контроль орган карапында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булса, Контроль орган контроль чаралар үткәрүгә жәлеп итә, билгеләнгән тәртиптә аттестованный экспертылар, эксперт оешмалары һәм контроль чаралар үткәрүгә жәлеп ителә торган экспертылар, эксперт оешмалары.

4.7. Контроль зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, инспектор Россия Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (кузәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типик формалары турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча контроль чара акты (алга таба шулай ук - акт) төзи.

Мондый чараны уздыру нәтиҗәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкландырылган очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгән, дип күрсәтелә.

Ачыкландырылган хокук бозу бетерелгән очракта, контрольдә тотылган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамланганчыга кадәр, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка теркәлә.

Контроль чараны үткәргәндә тутырылган тикшерү кәгазыләре актка беркетелергә тиеш.

4.9. Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән очракта, мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чара уздыру урыны буенча башкарыла.

4.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серне тәшкил итүче мәгълуматны үз эченә алган контроль чара нәтиҗәләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәп рәсмиләштерелә.

4.11. Контроль (кузәтчелек) чарасы актында язылган фактлар һәм нәтиҗәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотылган зат әлеге Нигезләмәнен 5 бүлгөндә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

5. Контроль чаралар нәтиҗәләре һәм контроль чаралар нәтиҗәләре буенча кабул ителә торган караплар

5.1. Контроль чара үткәргәндә контрольдә тотылган зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкландырылган очракта контроль орган:

1) контроль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң контролъдә тотылган затка мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмә (алга таба – күрсәтмә) бирергә, әмма аларны бетерүнен акыллы срокларын күрсәтеп, әмма алты айдан артык түгел (документаль тикшерү үткәргендә күрсәтмә контролъдә тотылган затка документаль тикшерү тәмамланғаннан соң биш эш көненнән дә соңга қалмычча жибәрелә) һәм (яки) закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян китерүне (зыянны) булдырмау, шулай ук Контроль төре турында Федераль закон белән каралган башка чаралар;

2) муниципаль контроль объектларын эксплуатацияләүне тыю һәм гражданнарга, оешмаларга зыян китерү (зыян китерү) куркынычы турында мәгълүматны теләсә нинди ысул белән житкерү турындагы таләп белән судка мөрәҗәгать итүгә кадәр закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян китерүне (зыян китерүне) булдырмау яки аны китерүне туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә әгәр контроль чараны үткәргендә гражданның, оешманың эшчәнлеге, контроль объектына ия булган һәм (яки) файдаланган, алар житештергән һәм саткан товарлар, башкарылган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян (зыян) китерүнен турыдан-туры куркынычы тудыра яки мондый зыян (зыян) китерелә;

3) контроль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре абылланганда тиешле мәгълүматны дәүләт органына үз компетенциясенә ярашлы рәвештә яки тиешле вәкаләтләре булганда гаепле затларны закон белән билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә жибәрергә;

4) мәжбүри таләпләрнең абылланган бозылударын бетерүне контролъдә тоту, мәжбүри таләпләрнең бозылударын кисәтү, закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чаралар күрергә, күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, аны үтәүне тәэмим итү буенча чаралар күрергә, әгәр чара законнарда каралган;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү буенча киңәш би्रү, закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян китерү (зыян китерү) куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәру мәсьәләсөн карау.

5.2. Күрсәтмә әлеге Нигезләмәгә 3 нче күшымта буенча форма буенча рәсмиләштерелә.

5.3. Контрольдә тотылган зат күрсәтмәне үтәү вакыты тәмамланғанчы контроль органга мәжбүри таләпләрне бозуны бетерүне раслаучы документлар һәм мәгълүматлар күшүп, күрсәтмәнең үтәлеше турында хәбәр итә.

5.4. Әлеге Нигезләмәнен 5.1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән каарны контролъдә тотучы зат тарафыннан күрсәтелгән срок тәмамланғанчы, күрсәтелгән каар белән күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар тапшырылғанчы кабул ителгән каарның үтәлешен контроль орган тәкъдим ителгән документлар һәм алынган мәгълүмат нигезендә бәяли.

5.5. Әгәр контролъдә тотылган кеше күрсәтмәне үтәсә, контроль орган контролъдә тотылган кешегә күрсәтмәнен үтәлеше турында хәбәр жибәрә.

5.6. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар контролъдә тотылган кеше тарафыннан тәкъдим ителмәсә яки алар нигезендә каарның үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаса, контроль орган әлеге каарның үтәлешен документлы тикшерү үткәру юлы белән бәяли.

Әгәр дә күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән каарның үтәлешен бәяләү үткәрелсә, күчмә тикшерү үткәрергә рөхсәт ителә.

5.7. Әгәр әлеге Нигезләмәнең 5.6 пунктында каралган контроль чара нәтижәләре буенча контроль орган каарның тиешенчә үтәлмәве яки үтәлмәве ачыкланса, ул контролльдә тотылган кешегә әлеге Нигезләмәнең 5.1 пунктының 1 пунктчасында каралган каарны, аның үтәлешенең яңа срекларын күрсәтеп, яңадан бирә.

Билгеләнгән срокларда күрсәтмә үтәлмәсә, контроль орган, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәҗбүри үтәүне таләп итеп, судка мөрәжәгать иткәнче, аны үтәүне тәэмин итү буенча чарапар күрә.

5.8. Планлы контроль чарапары

5.8.1. Планлы контроль чарапар контроль орган (алга таба – ел саен үткәрелә торган чарапар планы) тарафыннан формалаштырыла торган һәм прокуратура органнары белән килештерелергә тиешле чираттагы календарь елга планлы контроль чарапар үткәру планы нигезендә үткәрелә.

5.8.2. Билгеле бер куркыныч категорияләренә караган контроль объектларына карата планлы контроль чарапарын үткәрүненең вакытлычалыгы зиян китерү (зиян китерү) куркынычларына туры китереп билгеләнә.

5.8.3. Контроль орган түбәндәге планлы контроль чарапарны үткәрә ала:
документаль тикшерү;
күчмә тикшерү.

5.8.4. Уртacha куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чарапарын үткәру ешлыгы 3 елга бер тапкыр.

Уртacha куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чарапарын үткәру ешлыгы 5 елга бер тапкыр.

Түбән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектына карата планлы контроль чарапары үткәрелми.

5.9. Планнан тыш контроль чарапар

5.9.1. Планнан тыш контроль чарапар документар һәм күчмә тикшерүләр, күчмә тикшерү рәвешендә уздырыла.

5.9.2. Планнан тыш контроль чараны үткәру турындагы каар мәҗбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алыш кабул ителә.

5.9.3. Планнан тыш контроль чарапар, үзара хезмәттәшлексез, планнан тыш контроль чарапарыннан тыш, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 1, 3-5 пунктларында каралган нигезләрдә уздырыла.

5.9.4 Планнан тыш контроль чара прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелергә мөмкин булган очракта, күрсәтелгән чара мондый килештерүдән соң уздырыла.

5.10. Документаль тикшерү

5.10.1. Документлы тикшеру дип контроль органның урнашкан урыны буенча үткәрелә торган һәм аның предметы контролльдә тотыла торган затларның оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгеләүче документларындагы мәгълүматлар, шулай ук аларның эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кулланыла торган һәм контроль (кузәтчелек) органның мәжбүри таләпләрен һәм каарларын үтәү белән бәйле документлар гына булган контроль чара аңлатыла.

5.10.2. Әгәр контроль орган карамагында булган документларда булган мәгълүматларның дөреслеге нигезле шикләр тудырса яки бу мәгълүматлар контролльдә тотылган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрен үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, контроль орган контролльдә тотылган зат адресына документлар тикшеру барышында карау өчен кирәkle башка документларны тапшыруны таләп итә.

Әлеге таләпне алғаннан соң ун эш көне эчендә контролльдә тотылган зат контроль органына таләптә күрсәтелгән документларны жибәрергә тиеш.

5.10.3. Документларны тикшеру вакыты ун эш көненнән артмаска тиеш.

Күрсәтелгән вакытка вакыт кертелми:

1) контроль орган тарафыннан контролльдә тотылган кешегә документлар тикшеру барышында карау өчен кирәkle документларны контролль органга тапшырылганчы тапшыру таләпләрен юллау;

2) контролльдә тотылган кешегә контроль орган мәгълүматларын жибәргәннән бирле:

контрольдә тотылган документларда хаталарны һәм (яки) каршылыкларны ачыклау турында;

күрсәтелгән документлардагы мәгълүматларның, контроль органында булган һәм (яки) муниципаль контролльдә тотканда алынган документлардагы мәгълүматларның һәм күрсәтелгән аңлатмаларны контролль органга тапшырганчыга кадәр кирәkle аңлатмаларны язма рәвештә тапшыру таләпләрен үтәүне килмәве турында.

5.10.4. Документаль тикшеру барышында башкарыла торган рөхсәт ителгән контролль гамәлләр исемлеге:

- 1) документларны таләп итү;
- 2) язма аңлатмалар алу.

5.10.5. Контроль чара барышында инспектор контролльдә тотылган затка документларның һәм (яки) аларның күчермәләренен, шул исәптән фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма материалларының, мәгълүмат базаларының, мәгълүмат банкларының, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрен үтәүне бәяләү өчен кирәkle һәм (яки) әһәмиятле булган таләпләрне тапшыру турында таләп күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольдә тотыла торган зат документлар тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срок эчендә кирәkle документларны контролль органга жибәрә яки шунда ук үтенеч белән инспекторга документларны билгеләнгән срокта, контролльдә тотыла торган зат кирәkle документларны тапшыра ала торган сәбәпләр һәм сроклар күрсәтеп, тапшыра алмавы турында язма рәвештә хәбәр итә.

Фотога төшерү материалларына, аудио - һәм видеоязмаларга, мәгълүмат базаларына, мәгълүмат банкларына, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә логин һәм аларга пароль рәвешендә документаль тикшеру үткәру вакытына контролль

чараларны гамәлгә ашыру өчен кирәkle мәгълүматны карау һәм эзләу хокуклары белән керү мөмкинлеге бирелә.

5.10.6. Язулы аңлатмаларны инспектор контрольдә тотылган кешедән яки аның вәкиленнән, шаһитлардан сорый ала.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшерү тәмамланганчы 2¹⁰ эш көненнән дә соңга калмыйча ирекле рәвештә язма аңлатмалар бирәләр.

Язу аңлатмалары язма документны ирекле формада төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор үз куллары белән оешманың вазифаи затлары яки хезмәткәрләре, контрольдә тотылган затлар булган граждан, аларның вәкилләре, шаһитлар сүзләреннән язма аңлатмалар төзергә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгән кешеләр аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дөрес язғанлыгын билгелиләр һәм документны имзалыйлар, аның төзелү датасын һәм урынын күрсәтәләр.

5.10.7. Актны рәсмиләштерү контролль орган урнашкан урында документаль тикшерү тәмамланган көнне башкарыла.

5.10.8. Акт контролль орган тарафыннан контрольдә тотылган кешегә документаль тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә жибәрелә.

5.10.9. Планнан тыш документаль тикшерү прокуратура органнары белән килешмичә үткәрелә.

5.11. Күчмә тикшерү

5.11.1. Күчмә тикшерү контрольдә тотылган кешенең (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерым структур бүлекчәләре) булган урыны буенча үткәрелә.

Күчмә тикшерү дистанцион аралашу чараларын кулланып, шул исәптән аудио - яки видеоэлемтә аша үткәрелергә мөмкин.

5.11.2. Күчмә тикшерү мөмкин булмаган очракта үткәрелә:

1) контролль орган карамагында булган яки ул сораган документларда һәм контрольдә тотылган кешенең аңлатмаларында булган мәгълүматларның тулылыгына һәм дөреслегенә инанырга;

2) контрольдә тотылган затның һәм (яки) аца караган һәм (яки) ул кулланган контролль объектларының эшчәнлеге, гамәлләре (гамәлсезлеге) әлеге Нигезләмәнең 5.11.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча һәм контролль чараларының башка төре кысаларында каралган кирәkle контролль гамәлләр башкармыйча мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

5.11.3. Планнан тыш күчмә тикшерү прокуратура органнары белән килешү буенча гына үткәрелергә мөмкин, 57 статьясының 1 өлешендәге 3-5 пунктлары һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә үткәрелгән очраклардан тыш.

5.11.4. Контроль орган контрольдә тотылган кешегә күчмә тикшерү үткәрү турында ул башланганчы егерме дүрт сәгатьтән дә соңга калмыйча, контрольдә тотылган кешегә күчмә тикшерү үткәрү турында карарның күчермәсен жибәрү юлы белән хәбәр итә.

5.11.5. Инспектор күчмә тикшерү үткәргендә контролъдә тотылган кешегө (аның вәкиленә) хезмәт таныклығы, күчмә тикшерү үткәрү турындагы каарның күчермәсен күрсәтә, шулай ук контроль чараларның бердәм реестрында исәп Номерын хәбәр итә.

5.11.6. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты ун эш көненнән артмаска тиеш.

5.11.7. Күчмә тикшерү барышында рөхсәт ителгән контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) тикшерү;
- 2) документларны таләп итү;
- 3) язма аңлатмалар алу;
- 4) инструменталь тикшерү.

5.11.8. Тикшерү инспектор тарафыннан контролъдә тотылган кеше һәм (яки) аның вәкиле катнашында видеоязманы мәжбүри кулланып башкарыла.

Тикшерү нәтижәләре буенча тикшерү протоколы төзелә.

5.11.9. Инструменталь тикшерүне маҳсус жиһазларда эшләргә, техник приборлар кулланырга рөхсәт алган инспектор яки белгеч башкара.

Инструменталь тикшерү нәтижәләре буенча инспектор яки белгеч тарафыннан инструменталь тикшерү протоколы Төзелә, анда:

аның төзелгән көне һәм урыны;

протоколны төзегән инспектор яки белгечнең вазифасы, фамилиясе һәм инициаллары;

- контролъдә тотылган зат турында мәгълүмат;
- маҳсус жиһазлар һәм (яисә) техник приборлар, инструменталь тикшерү методикасы кулланыла торган тикшеренү предметы;
- инструменталь тикшерү нәтиҗәсе, инструменталь тикшерүне уздырганда тикшереп торылыша тиешле күрсәткечләрнең нормалаштырылган мәгънәсе
- әлеге күрсәткечләрнең билгеләнгән нормаларга туры килүе турында нәтижәләр;
- инструменталь тикшерү нәтижәләрен бәяләү өчен әһәмияткә ия башка белешмәләр.

5.11.10. Мәжбүри таләпләрне бозу очракларын тикшергәндә, инспектор мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнен башка ысулларын кулланырга хокуклы.

Мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрен фотога төшерү ярдәмендә теркәү мәжбүри таләпләрне бозуларның һәркайсының кимендә ике фотосы белән үткәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү һәм видеоязманы куллану Россия Федерациясенең дәүләт серен саклау турындагы законнары таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

5.11.11. Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнен башка ысуллары тәртибе контроль тәре турында нигезләмә белән 248-ФЗ номерлы Федераль законның 65 статьясының 6 өлешенә ярашлы рәвештә билгеләнә.

5.11.12. Контрольдә тотылган кеше тарафыннан таләп ителгән документларны, язма аңлатмаларны тапшыру әлеге Нигезләмәнен 5.10.5 һәм 5.10.6 пунктларына ярашлы рәвештә башкарыла.

5.11.13. Күчмә тикшерү тәмамлангач, инспектор күчмә тикшерү акты төзи.

Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма төшерү турындағы мәгълүмат тикшерү актында чагыла.

5.11.14. Әгәр дә күчмә тикшерүне үткәру контролъдә тотыла торган затның кайда булуы (эшчәнлек алып барылуы) булмау сәбәпле, яки контролъдә тотыла торган затның эшчәнлеген гамәлгә ашырмау белән бәйле рәвештә, яки күчмә тикшерүне үткәру яки тәмамлау мөмкин булмавына китергән контролъдә тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәлсезлеге) белән бәйле рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор күчмә тикшерүне үткәру мөмкин түгеллеге турында акт төзи сәбәпләрен күрсәтеп һәм контролъдә тотылган кешегә контроль чарапарны тәртиптә үткәру мөмкин түгеллеге турында хәбәр итә, 21 статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган 248-ФЗ номерлы закон белән каралган.

Бу очракта инспектор күчеп йөрү тикшерүен үткәрунен күрсәтелгән чоры кысаларында теләсә кайсы вакытта күчеп йөрү тикшерүе тәмамланганчы контроль гамәлләр башкарырга хокуклы.

5.11.15. Шәхси эшмәкәр, контролъдә тотыла торган затлар булган граждан контроль органга контроль чарапар үткәргендә катнашу мөмкин түгеллеге турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

1) вакытлыча эшкә яраксызлык;

2) судларны, хокук саклау органнарын, хәрби комиссариатларны чакыру (хәбәрләр, көн тәртибе) буенча килү кирәклеге;

3) Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексына ярашлы рәвештә контроль чарапар үткәргендә катнашу мөмкинлеген булдырмаучы сак чарасын сайлау;

4) командировкада булу.

Мәгълүмат кергендә контроль чарапарны үткәру контроль орган тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданың элеге мөрәжәгате өчен сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәkle вакытка күчерелә.

5.11.16. Контроль чараны үткәргендә катнашу мөмкин түгеллеге турында контроль органга контроль тәре турында нигезләмә белән 248-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындағы 8 өлешенә ярашлы рәвештә билгеләнгән мәгълүматны контроль органга тапшырырга хокуклы шәхси эшмәкәр, граждан булган очраклар.

5.12. Күчмә тикшерү

5.12.1. Күчмә тикшерү контролъдә тотылган затларның мәжбүри таләпләрне үтәвен бәяләү максатыннан үткәрелә.

5.12.2. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урыны, гражданың эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объекты урнашкан урын буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контролъдә тотылган зат белән үзара эш итү рөхсәт ителми.

Күчмә тикшерү барышында гомуми кулланышта булган (чикләнмәгән даирә кешеләре өчен ачык) житештерү объектларында тикшерү үткәрелергә мөмкин.

5.12.3. Күчмә тикшерү контролъдә тотылган кешегә хәбәр итмичә үткәрелә.

Бер объектны (бер-берсенә якын урнашкан берничә объектны) тикшерү вакыты, әгәр контроль тәре турында Федераль закон белән башкасы билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән артмаска тиеш.

5.12.4. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 5.1 пунктының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган каарлар кабул итепергә мөмкин түгел.

6. Муниципаль контроль органы вазыйфаи затларының каарларына, гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаять бирү

6.1. Аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре муниципаль контролъне гамәлгә аширу қысаларында турыдан-туры бозылган контролъдә тотыла торган затлар контроль орган житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның (алга таба – вазифаи затлар) түбәндәге каарларына судка кадәр шикаять бирү хокуына ия:

- 1) контроль чаралар үткәрү турында каарлар;
- 2) контроль чаралар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралар қысаларында вазифаи затларның гамәлләре (гамәлсезлеге).

6.2. Шикаятьне контролъдә тотучы зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталларын кулланып, контроль органына электрон рәвештә бирә, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясының 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш.

Граждан шикаять биргәндә ул гади электрон имза белән яки көчәйтеген квалификацияле электрон имза белән имзалаңырга тиеш. Оешма шикаять биргәндә, ул көчәйтеген квалификацияле электрон имза белән имзалаңырга тиеш.

Шикаятькә салына торган материаллар, шул исәптән фото- һәм видеоматериаллар, контролъдә тотыла торган зат тарафыннан электрон рәвештә күрсәтелә.

6.3. Шикаять Контроль органы, гамәлләр (үтәмәү) аның вазыйфаи затларының карала житәкчесенең (житәкчесе урынбасарының) Тикшерү органы.

6.4. Шикаять бирелергә мөмкин дәвамында утыз календарь көненнән кайчан контролириуемое зат узнало яки тиеш иде белү бозылу турында үз хокукларын.

Контроль орган күрсәтмәсе буенча шикаять контролъдә тотылган кеше күрсәтмәне алганнын соң ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

6.5. Әгәр дә шикаять бирү вакыты житди сәбәпләр аркасында узып китсә, бу срокны шикаять бирүче контролъдә тотучының үтенече буенча контроль орган кире кайтара ала.

6.6. Шикаятьне биргән контролъдә тотылган кеше, шикаять буенча каар кабул итепергә мөмкин, аны кире ала ала. Шул ук вакытта шикаятьне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рөхсәт итепми.

6.7. Шикаятьтә контроль органның шикаять итеп торган каарын үтәүне туктату турында үтенеч булырга мөмкин.

6.8. Контроль орган житәкчесе (житәкчесе урынбасары) шикаять теркәлгәннән соң ике эш көненнән дә сонга калмыйча каар кабул итә:

- 1) контроль органның шикаять итеп торган каарын үтәүне туктату турында;
- 2) контроль органның шикаять итеп торган каарын үтәүне туктатудан баш тарту турында.

Кабул итепергә каар турында мәгълүмат шикаять биргән контролъдә тотылган

кешегә карап кабул ителгэннән соң бер эш көне эчендә жибәрелә.

6.9. Шикаятьтә:

1) контроль органның исеме, вазифаи затның фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (булган очракта), аларның карапы һәм (яки) гамәлләре (гамәлсезлеге) шикаять ителә;

2) гражданның фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (булган очракта), гражданның яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында мәгълүмат, яисә оешманың - контрольдә тотылган затның исеме, әлеге оешманың кайда булуы турында мәгълүмат, яисә ышаныч кәгазе буенча шикаять бирүче затның фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (булган очракта), шикаятьне караган вакытта үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыруның теләгән ысулы һәм аны алуның теләгән ысулы аның буенча караплар;

3) контроль органның шикаять ителә торган караплары һәм (яки) аның вазифаи затнының гамәлләре (гамәлсезлеге) турында мәгълүмат, алар шикаять биргән контрольдә тотылган затның хокукларын бозуга китерергә яки китерергә мөмкин;

4) контрольдә тотылган затның контроль орган карапы һәм (яки) вазифаи затның гамәлләре (гамәлсезлеге) белән килешмәгән нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә тотылган кеше аның дәлилләрен раслаучы документлар (булган очракта) яки аларның күчермәләрен тәкъдим итә ала;

5) шикаять биргән контрольдә тотылган кешенең таләпләре;

6) контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль чараның исәп номеры, әгәр Россия Федерациясе Хөкүмәте башканы билгеләмәсә, ача карата шикаять бирелә.

6.10. Шикаятьтә контроль органның вазифаи затларының яки аларның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә карата әдәпsez яки мыскыллаучы сүзләр, куркынычлар булырга тиеш түгел.

6.11. Шикаятьне контрольдә тотылган кешенең тулы вәкаләтле вәкиле ача тиешле хокукны «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тапшырган очракта бирә ала.

6.12. Тикшерү органы шикаятьне караудан баш тарту турында карапны шикаять алынган көннән алыш биш эш көне эчендә кабул итә, әгәр:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 6.4 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сробы тәмамланганнан соң бирелгән һәм шикаять бирү өчен калдырылган срокны торғызу турында гариза бирелми;

2) шикаять бирү өчен үтенечне канәгатьләндерүдән баш тартыла;

3) шикаять буенча карап кабул ителгәнче, аны биргән контрольдәге кешедән шикаятьне кире алу турында гариза килгән;

4) шикаятьтә куелган мәсьәләләр буенча суд карапы бар;

5) әлегрәк контроль органга шул ук контрольдә тотылган кешедән шул ук нигезләр буенча башка шикаять бирелгән булган;

6) шикаятьтә контроль органның вазифаи затларының, шулай ук аларның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мәлкәтенә әдәпsez яки мыскыллаучы сүзләр, куркынычлар бар;

7) элек шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартылган, бу әлеге контрольдә тотылган кешенең шикаять белән кабат мөрәжәгать иту мөмкинлеген кире кага, һәм яңа дәлилләр яки шартлар китерелми;

8) шикаять тиешсез органга тапшырылган;

9) Россия Федерациисе законнары белэн контроль орган каарларына шикаять бирүнең суд тәртибе генә каралган.

6.13. Элеге Нигезләмәнең 6.12 пункттының 3-8 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәрге шикаять нәтижәсе түгел, һәм контроль орган каарларына, вазифаи затларның гамәлләренә (гамәлсезлегенә) суд шикаяте биру өчен нигез булып хезмәт итә алмый.

6.14. Шикаятьне караганда, контроль орган Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан расланган контроль (кузәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять итүнең мәгълүмати системасын алыш бару кагыйдәләренә ярашлы рәвештә контроль (кузәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять итүнең мәгълүмати системасын куллана.

6.15. Шикаять теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә контроль орган житәкчесе (житәкче урынбасары) тарафыннан карапырга тиеш.

6.16. Бу срок егерме эш көненә озайтылырга мөмкин, түбәндәге очракларда:

1) гамәлләре (гамәлсезлеге) шикаятында күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүе уздыру;

2) житди сәбәпләр аркасында (авыру, отпуск, командировка) гамәлләре (гамәлсезлеге) шикаять ителә торган вазифаи затның булмавы.

6.17. Контроль орган шикаять биргән контролльдә тотылган кешедән шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар сорарга хокуклы. Контрольдә тотылган кеше элеге мәгълүматны һәм документларны сорав жибәрелгәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау вакыты шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар тапшыру турында сорав жибәрелгәннән алыш, аларны вәкаләтле орган алганчыга кадәр, әмма сорав жибәрелгәннән соң биш эш көненә кадәр туктатыла.

Контрольдә тотылган кешедән шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат һәм документлар алмау шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

6.18. Шикаятьне биргән контролльдә торучы заттан дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары яки аларга буйсынуучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рәхсәт ителми.

Шикаять биргән зат шикаять буенча йомгаклау каары кабул ителгәнчегә кадәр үз теләге белэн шикаять предметына караган өстәмә материалларны тәкъдим итәргә хокуклы.

6.19. Кабул ителгән каарның һәм (яки) Камил гамәлнең (гамәлсезлекнен) законлылыгын һәм нигезлелеген исбатлау бурычы контроль органга йөкләнә.

6.20. Шикаятьне карау нәтижәләре буенча контроль орган житәкчесе (житәкче урынбасары) түбәндәге каарларның берсен кабул итә::

1) шикаятьне канәгатьләндерми;

2) контроль орган каарын тулысынча яки өлешчә юкка чыгара;

3) контроль орган каарын тулысынча кире кага һәм яңа каар кабул итә;

4) вазифаи затларның гамәлләрен (гамәлсезлеген) законсыз дип таный һәм асылда, шул исәптән кирәк булганда билгеле бер гамәлләрне гамәлгә ашыру турында каар чыгара.

6.21. Кабул ителгән каарны нигезли торган контроль орган каары аны үтәү срогы һәм тәртибе дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яисә) региональ порталында контролдә тотыла торган затның шәхси кабинетында ул кабул ителгән көннән алыш бер эш көненнән дә соңга калмычка урнаштырыла.

7. Контроль орган эшчәнлегенең нәтижәлелеген бәяләү.

7.1. Бәяләү нәтижәлелеген һәм эшчәнлеге нәтижәлелеген тикшерү органы нигезендә гамәлгә ашырыла системасының нәтижәлелеге күрсәткечләренең һәм нәтижәлелеге муниципаль контроль өлкәсендә муниципаль жир контроле.

7.2. Системасына нәтижәлелеге күрсәткечләренең һәм эшчәнлегенең нәтижәлелеген керә:

1) төп күрсәткечләре муниципаль контроль һәм аларны максатчан әһәмияткә ия;

2) индикативные күрсәткечләре муниципаль жир контроле.

7.3. Муниципаль жир контроленең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, муниципаль жир контроленең индикатив күрсәткечләре муниципаль районның вәкиллекле органы каары белән раслана.

7.4. Контроль орган ел саен 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән таләпләрне исәпкә алыш, муниципаль жир контроле турында әзерлек алыш бара.

7.5. Муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре, индикатив күрсәткечләр әлеге Нигезләмәгә 4 нче кушымта белән билгеләнгән.

7.6. Докладны әзерләүне оештыру Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлегенә йөкләнә.

Татарстан Республикасы Спас
муниципаль районы территориисендэ
муниципаль жир контроле турында
нигезләмәгә 1 нче кушымта

Контроль объектларын муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру кысаларында хәвеф-хәтәр категориясенә керту критерийлары

1. Урта хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәгеләр керә:

а) каты көнкүреш калдыкларын күмү һәм урнаштыру, зиратлар урнаштыру
өчен билгеләнгән һәм янәшәсендәге жир кишәрлекләре аларга карата жир
кишәрлекләре;

б) гараж өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре һәм (яки) торак төзелеше, шәхси
ярдәмче хужалык алыш бару (йорт яны жир участоклары);

в) гомуми файдаланудагы су объектларының чикләрендә яки яр буе полосасы
чигенә тоташкан жир участоклары.

2. Уртача куркыныч категориясенә жир участоклары керә

рөхсәт ителгән куллануның түбәндәге төрләре белән:

а) торак пунктлар жирләре категориясенә караган һәм авыл хужалыгы
билгеләнешендәге жирләр, урман фонды жирләре, жирләр, аеруча саклана торган
территорияләр һәм объектлар, запастагы жирләр категориясенә караган жирләр һәм
(яки) жир участоклары белән чиктәш;

б) сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение,
информатика, космик эшчәнлекне тәэммин итү өчен жирләр, оборона жирләре,
куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр категориясенә керә,
автомобиль юлларын, тимер юлларны, торба үткәргеч транспортын, электр
линияләрен урнаштыру өчен билгеләнгән жирләрдән тыш һәм жирләр һәм (яки) жир
участоклары белән чиктәш авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр;

в) авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр категориясенә караган һәм торак
пунктлар жирләре категориясенә караган жирләр һәм (яки) жир участоклары белән
чиктәш булган жирләр.

3. Түбән куркыныч категориясенә уртача яки уртача куркыныч
категорияләренә кертелмәгән барлык башка жир участоклары керә.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы
территориясендә муниципаль жир контроле
турында нигезләмәгә 2 нче күшымта

Муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру қысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге

1. Контрольдә тотыла торган жир участогы мәйданының туры килмәве, аның турында мәгълүматлар Бердәм дәүләт күчесез милек реестрында, жир участогына хокук билгеләүче документларда бар.

2. Жир кишәрлеген контролльдә тотучы затның жир кишәрлеген куллану максатыннан файдалану фактын куллануга туры килмәве, аның турында мәгълүматлар Бердәм дәүләт күчесез милек реестрында, жир кишәрлегенә хокук билгеләүче документларда бар.

3. Жир кишәрлеген озак вакыт үзләштермәү, жир кишәрлеге бирелгәннән соң өч елдан артык вакыт узган, яисә жир кишәрлеген арендалау шартнамәсендә курсәтелгән жир кишәрлеген үзләштерү вакыты тәмамланган, ә жир кишәрлекендә характеристлы үзгәрешләр күзәтелми (капиталь төзелеш объекты булмау, төзелеш эшләре алыш бару һәм жир кишәрлекен рөхсәт ителгән файдалануга һәм бирү шартларына ярашлы рәвештә куллану буенча башка гамәлләр).

4. Жир кишәрлекләреннән файдалану өчен нигез булган документларны рәсмиләштерүгә карата мәжбүри таләпләрне үтәмәү.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территориисендә муниципаль жир контроле турында нигезләмәгә 3 нче күшымта

Контроль орган күрсәтмәсенең рәвеше

Контроль орган блоклары

(контрольдә тотыла торган зат житәкчесе вазыйфасын күрсәтә)

(контрольдә тотыла торган затның тулы исеме күрсәтелә)

(фамилиясе, исеме, атасының исеме күрсәтелә)
(булган очракта) контрольдә тотыла торган зат житәкчесе

(контрольдә тотыла торган затның урнашкан урыны
адресы күрсәтелә)

ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында

(контрольдә тотылган кешенең тулы исеме бирелгән килештә күрсәтелә)
КҮРСӘТМӘ

нәтижәләр буенча,
(Контроль орган карагы нигезендә контроль чараның төре һәм формасы күрсәтелә)

үткәрелгән
(контроль органның тулы исеме күрсәтелә)

(контрольдә тотылган кешенең тулы исеме күрсәтелә)

20__ елның «__» 20__ елның «__» кадәр 2025 елның

нигезендә
(контроль чараны уздыру турында контроль орган актының исеме һәм реквизитлары күрсәтелә)

законнарың мәжбүри таләпләрен бозу ачыкланган.

(әлеге мәжбүри таләпләр куелган норматив хокукый актларның структур берәмлекләрен
курсәтеп, мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозулар санап утеле)

"Россия Федерациясендә дәуләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроле турында" 2020
елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясының 2 өлеше 1 пункты
нигезендә

(контроль органның тулы исеме күрсәтелә)

боера:

1. 20__ елның __ кадәр мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү.

2. __ 20__ елның «__»
(контроль органның тулы исеме күрсәтелә)

кадәр мәжбүри таләпләрне бозуны бетерүне раслаучы документлар һәм мәгълүматлар күшүп,
ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы күрсәтмәнен үтәлеше турында хәбәр
итәргә.

Әлеге күрсәтмәне үтәмәү билгеләнгән вакытта Россия Федерациясе законнарында

бүлгеләнгән жаваплылыкка тартыла.

(контроль чаралар уздыруга вәкаләтле зат
вазыйфасы)

(контроль чаралар уздыруга вәкаләтле
вазыйфаи зат имзасы)

(контроль чаралар үткәрүгә вәкаләтле
вазыйфаи затның фамилиясе, исеме,
атасының исеме (булган очракта)

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы территорииясендә муниципаль жир контроле турында нигезләмәгә 4 нче күшымта

Муниципаль жир контроленең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр

A	Муниципаль жир контроленең әһәмиятле нәтиҗәләренә ирешү дәрәҗәсен чагылдыра торган нәтиҗәлелек күрсәткечләре			
A.1.	Хокук бирың документлары нигезендә файдаланыла торган жир кишәрлекләре өлеше (рөхсәт ителгән файдалану)	Кпр x 100% / Кипн	Кипн - билгеләнеше буенча кулланыла торган жир кишәрлекләре саны (данә). Кпр - тикшерелгән жир кишәрлекләре саны (данә)	50%тан да ким түгел
A.2.	Тикшерү, рейд тикшерүләре барышында ачыкланган хокук бозулар бетерелгән юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр өлеше	Кун x 100%/ Кн	Кун - жир законнарын бозуларны бетергән жир кишәрлекләреннән файдаланучылар саны Кн - жир законнарын бозу ачыкланган жир кишәрлекләреннән файдаланучылар саны	50%тан да ким түгел

Индикатив күрсәткечләр

B1.	Үткәрелгән чараларның параметрларының характерлаучы индикатив күрсәткечләр				
B.1.1.	Планлы (рейд) биремнәрнең (тикшерүләрнең) үтәлеше	$B_{рз} = (P_{3ф} / P_{3п}) \times 100$	B _{рз} - план (рейд) биремнәренең (карауларның) үтәлеше) % P _{3ф} - үткәрелгән планлы (рейд) биремнәр (кузэтүләр) саны (берәмлекләр) P _{3п} - расланган планлы (рейд) биремнәр (кузэтүләр) саны (берәмлекләр).	100%	Расланган план (рейд) биремнәре (тикшерүләр)
B.1.2.	Планнан тыш тикшерүләрнең үтәлеше	$B_{вн} = (P_{ф} / P_{п}) \times 100$	B _{вн} - планнан тыш тикшерүләрнең үтәлеше P _ф - планнан тыш тикшерүләр (берәмлекләр) саны. P _п - планнан тыш тикшерүләр үткәрүгә күрсәтмәләр саны (берәмлекләр).	100%	Контроль органга килгән хатлар һәм шикаятыләр
B.1.3.	Тикшерү нәтижәләре буенча шикаять бирелгән тикшерүләр өлеше	$\frac{Ж}{100} / \frac{Пф}{Пн}$	Ж - шикаятыләр саны (берәмлек) Пф - үткәрелгән тикшерүләр саны (берәмлек)	0%	
B.1.4.	Нәтижәләр гамәлдән чыгарылган тикшерүләр өлеше	$\frac{Пн}{100} / \frac{Пф}{Пн}$	Пн - гамәлгә яраксыз дип табылган тикшерүләр саны (бер). Пф - үткәрелгән тикшерүләр саны (берәмлек)	0%	

B.1.5.	Милекче булмау сәбәпле үткәрелмәгән планнан тыш тикшерүләр өлеше h. б.	По х 100 / Пф	По - тикшерелә торган кеше булмау сәбәпле үткәрелмәгән тикшерүләр (берәмлек) Пф - үткәрелгән тикшерүләр саны (берәмлек)	30%	
B.1.6.	Законнан тыш тикшерүләр үткәрү турында прокуратурага килемштерүгә юнәлдерелгән гаризалар өлеше, аларны килемштерүдән баш тарткан.	Кзо х 100 / Кпз	Кзо - килемшү буенча килгән гаризалар саны (бер). Кпз - килемштерүгә бирелгән гаризалар саны	10%	
B.1.7.	Нәтижәләре буенча материаллар кабул итү өчен вәкаләтле органнарга жибәрелгән тикшерүләр өлеше	Кнм х 100 / Квн	К нм - вәкаләтле органнарга жибәрелгән материаллар саны (бер). Квн - ачыкланган хокук бозулар саны (бер.)	100%	
B.1.8.	Үткәрелгән профилактик чаралар саны			данә	
B.2.	Кулланучы хезмәт ресурслары күләмен характерлаучы индивидуаль курсаткечләр				
B.2.1.	Штат берәмлекләре саны			Кеше	
B.2.2.	Муниципаль контроль органы хезмәткәрләренә контроль чараларны йөкләү	Км / Кр= Нк	Км - контроль чаралар саны (берәмлекләр). Кр - муниципаль контроль органы хезмәткәрләре саны (бер). Нк - 1 хезмәткәргә йөкләнеш (берәмлек).		